

— Δέν ξέρω τί λές. Αυτός ο δρόμος δὲ βγαίνει πούθενά...

— Ο ζητιάνος χαμογέλασε ἀδιάφορα καὶ μουρμούρισε πάλι:

— Καὶ ποιός σου εἶπε νὰ πῆς;

Γύρισε πάλι τὰ μάτια του κατὰ τὸν κάμπο,

— Κοιτάξεις ἀκόμα τὸ δραμαλάκι; τοῦ εἶπα πειραχτικά. Ἦμουν βέβαιος πὼς δὲ θὰ μ' ἀποκριθῆς. Ἐκείνος ὅμως χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ με κοιτάξῃ, μού εἶπε:

— Ὅχι. Κοιτάζω τὸ φτωχὸ τὸ γαϊδουράκι, πού τὸ γύρισε πίσω ὁ ἀγωγιάντης. Εἶδες πὼς φαίνεται λυπημένο;

— Μὰ γιατί τὸ γύρισε πίσω; τὸν ξαναρώτησα.

— Κ' ἐσύ γιατί γύρισες; μ' ἀρώτησε πάλι.

— Κ' ἐγὼ δέν ξέρω. Μήπως τὸ ξέρεις ἐσύ; Ὁ παραλυτικός ἀναστήναξε.

— Δέν ξέρω τίποτε. Ξέρω πὼς τὰ πόδια μου εἶναι παραλυμένα...

Ἐγὼ ἀκολούθησα πάλι τὸν κόσμον στὴ μεγάλην στράτα. Ἐνα παραπνοῦ, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω πλημμύρισε τὰ στήθη μου. Κι ὅλη τὴν ὥρα συλλογιζόμουν τὸ ἔρημο δραμαλάκι, μὲ τὸ ἄσπρο, ξερὸ τοῦ χῶμα, πού δέν εἶχε οὔτε δέντρα, οὔτε σκιές, οὔτε διαβάτες. Συλλογιζόμουν τὸ νεογέννητο γαϊδουράκι, πού τὸ δάδαζε τόσο ἀγρία ὁ ἀγωγιάντης καὶ θάρρουσα πὼς τὸ βόλεπα τώρα μεγαλωμένο, γεμάτο πληγές, νὰ σέρνῃ τὸ φορτίο του στοὺς δρόμους, ὑπεμονετικὸ καὶ παραπονεμένο. Συλλογιζόμουν καὶ τὸν παραλυτικὸ, πού τὰ πόδια του δὲ βαστούσαν νὰ τὸν φέρουν ὡς τὸ λευκὸ δραμαλάκι, καὶ πού τὸ κοίταζε θλιμένος ἀπ' τὴ ρίζα τῆς πιπεριάς. Καὶ ὕστερα τὸν ἑαυτὸ μου, πού ἡ ψυχὴ μου παράλυσε στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ γύρισε πίσω, χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί. Ὁ ἄλλος κόσμος προχωροῦσε χωρὶς νὰ συλλογίζεται τίποτε. Καὶ τὸ δραμαλάκι ἔμεινε πάντα ἔρημο, χωρὶς δέντρα, χωρὶς σκιές, χωρὶς διαβάτες.

ΠΑΤΑΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ὁ γιός τ' Αντρούτσου μιά νυχτὴ σὸ αἶμα Ἀρβαντιᾶς μὲ βάραισε καὶ μ' ἔβγαλε Τὸ Χάνι τῆς Γραβίδας.

ΛΑΜΠΗΣ ΜΟΣΚΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν ἑλλάδα 4ρ. 10. — Γιὰ τὸ ἑξωτερικὸ 5ρ. 10.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίθκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), σὸ καπνοπωλεῖο Μυλωνάκκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, σὸ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας», Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικεῖν στὴ Βουλῆ]. Στὸ Βόθ βιβλιοπωλεῖα Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπρὸς κ' εἶναι ἐνδὸς χρόνου πάντα

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τάδε λέγει ἡ «Ἀκρόπολις» — Ὁ ἀρχιγερναδιέρως μας — Ψυχαρισμὸς καὶ ἀντιτεμπελιασμός — Νέοι πού πειθαρχοῦνε. — Στὸ Θεοτόκη.

ΣΤΗΝ «ΑΚΡΟΠΟΛΙΝ» τῆς περασμένης Τρίτης (σελ. 1, στήλ. 4) δημοσιεύθηκε τ' ἀκόλουθο παραγράφακι:

«Ἐἶναι ἀπελπισία μὲ ἀνούς τοὺς Νουμαδικούς ὕπαρχοι μναλοῖς τοὺς διευθύνοντας αὐτὸ τὸ φύλλον, τὸ δόλον αὐτοκρηθῆν ὄργανον τῶν δημοτικιστῶν, ἀφοῦ ἐκήρυξε αὐτὸ πρῶτα δάσκαλο τὸν κ. Ψυχάρη;

«Τὴν μίαν ἡβρίζεται ὁ ἕνας, τὴν ἄλλην ὁ ἄλλος» θὰ ὑπέθετε κανεὶς ἐπὶ τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς ἀνέλαβε ὡς ἔργον νὰ ὑβρίζῃ σκαίως, ἀσυνειδήτως, μυκτηριστικῶς, πρόστυχα αὐτὴν ταύτην τὴν ἰδέαν ὑπὲρ ἧς μάχεται. Διότι αὐτὸ βεβαίως σημαίνει τὸ νὰ ἡβρίζεται ὁ Ἀνδρέας, ὁ κρατερός ὑπέρμαχος τῆς δημοτικῆς, διότι ἔγραψε ἐπὶ τοῦ μὲ δ!

«Αὐτοὶ εἶναι γὰρ δάσκαλοι, οἱ περὶ τὸν «Νουμᾶν».

Καὶ πρῶτα πρῶτα, πιστοποιητικὰ τοῦ μναλοῦ μας καὶ τῆς δουλιᾶς μας δὲ θὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολιν». Ἄς τὰ μοιρῶσι τὰ πιστοποιητικὰ τῆς σὲ ἄλλους, πού τὰ λογαριάζουν. Ἐμεῖς οὐτε τὰ λογαριάζουμε, οὔτε τὰ θέλουμε. Ἐνα μοναχὸ ζήτημα, νὰ μορφώσουμε ΚΑΡΑΧΤΗΡΕΣ, (τὴ λέξη, βέβαια, θὰ τὴν ἔξῃς ἡ «Ἀκρόπολις»), γιατί ἔχουμε τὴν ἀδυναμία νὰ πιστεῦμε πὼς γὰρ νὰ προκόψῃ ὁ ἀγώνας μας πρὸς τὰ πρῶτα καὶ δ τελευταῖας ἐργατικῆς ἰδέας νὰ γίνῃ Πάλλης ἢ Παλαμῆς, ὅχι στὴ δύναμη τῆς πέννας, ἀλλὰ στὴ δύναμη τῆς ψυχῆς. Ἐνας ἄθραπος μὲ χαραχτήρα, καὶ καθαροσυνείδητος ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ γίνῃ μιά μέ-

ρα δημοτικιστής. Ἐνῶ ἕνας δημοτικιστής, δίχως χαραχτήρα, θὰ κατακυλλήσῃ μιά μέρα ἀσυνειδήτως στὴν καθαρεύουσα.

Ἄν αὐτὸ εἶναι ἐγγύς, τότε δεχόμενοι τὸ δάσκαλο πού ἔσο εὐγενικὰ μᾶς προσφέρῃ ἡ «Ἀκρόπολις», καὶ ἄς μείνῃ λόγον τῆς λυμένης.

ΟΣΟ γιὰ τὸν Ἀντρέαδην, ἔς μᾶς δώσει ἡ «Ἀκρόπολις» τὴν ἀδεια νὰν τῆς παρατηρήσουμε πὼς δὲ λείπει ὀλίγη, γιατί ὁ ἀγαθότατος φίλος μας δὲ βριστήκε ἀπὸ τὸ «Νουμᾶν». Τὸ χωρατὸ πού γράφηκε στὰ «Χωρὶς γραμματόσημον» τοῦ τελευταίου φύλλου, δὲν εἶναι βριστὰ, καὶ ἂν τὸ ξαναδιαβάσει μὲ προσοχὴ ἡ «Ἀκρόπολις» θὰ συμφωνήσει μαζί μας.

Τὸν Ἀντρέαδην τὸν θέλει ἡ «Ἀκρόπολις» κρατερὸς ἐπέρμαχο τῆς δημοτικῆς (αὐτὴ τὸν εἶπε καὶ ἀρχιγερναδιέρως τῆς Δημοτικῆς) ἔτιον τοῦ θέλει καὶ ὁ Ψυχάρης ἔτιον νε, φυσικὰ, τὸν παραδεχόμεσθα καὶ μετε. Μὰ γι' αὐτὸ ἴσια ἴσια ξαφνιαζόμεσθα ὅταν τὸν βλέπουμε νὰ δημοσιεύει ἔργα στὴν ὑπερκαθαρεύουσα καὶ ρωτιόμαστε τί θὰ κάνουμ ἐμεῖν οἱ ταπεινοὶ ἐργάτες τῆς ἰδέας, ὅταν οἱ κρατεροὶ ὑπέρμαχοι καὶ οἱ ἀρχιγερναδιέρως φέρνουνται ἔτσι, ἄντ ἀρχιγερναδιέρως.

Πρῶτα καὶ πάλι. Εἶναι γιὰ δέξιμο αὐτὴ ἡ λογικὴ;

«Ο ΝΟΥΜΑΣ» αὐτοκρηθῆν ἔργον τῶν δημοτικιστῶν, ἀφοῦ ἐκήρυξε αὐτὸ πρῶτα δάσκαλο τὸν κ. Ψυχάρη.

Ἀνάγκη νὰπολογηθῶμε δὲν ὑπάρχει νὰ φωτίσουμε μοναχὰ θέλουμε. ὅχι βέβαια τὴν «Ἀκρόπολιν» πού ἔχει φῶς δικό της, καὶ νὰν τὸ χαίρεται, ἀλλὰ κείνους πού μπορεῖ νὰ παρασυροῦνε ἀπὸ τίς κούφιας ρητορείας. Ὁργανο τῶν δημοτικιστῶν δὲν αὐτοκρηθῆν ὁ «Νουμᾶν», ἀλλὰ ἔργον μὲ τὴ δουλιὰ του, ἀπρόσληχτα ὅπως ἔγινε ἀρχηγός τοῦ ἀγώνος ὁ Ψυχάρης, χωρὶς νῆχε ἀνάγκη νὰν τὸν κηρύξει δάσκαλο ὁ «Νουμᾶς» καὶ χωρὶς νῆχε φοβᾶται πὼς θὰ τὸν κουνήσει ἀπὸ τὴν τιμημένην θέσιν του ἡ «Ἀκρόπολις» μ' ἄλο τὸ λυσσασμένο καὶ ἀδικο πὸλεμον πού τοῦ κάνει.

Ὁ Ψυχάρης ΔΟΥΛΕΥΕΙ. Κι ὅποιος δουλεύει δὲ φοβᾶται κανέναν καὶ ὅποιος δουλεύει, ἀρχηγεῖται πάντα σὲ κείνους πού ζοῦνε δουλεύοντας καὶ δὲν κοπροκυλιάζουνε στοὺς Καρνεῆδες χαϊδεύοντας τὸν ἀραλὸ τους καὶ τσιρίζοντας πὼς ὁ Ψυχάρης, μὲ τίς ὑπερβολὰς (!!!) του, τοὺς χαλάει τὸς ἀγῶνα ΤΟΥΣ—τὸν ἀγῶνα ἑλ. τῆς τεμπελιάς.

Μάθαμε νὰ πειθαρχοῦμε καὶ μάθαμε νὰ μιλάμε ἔσκεπα. Ἐλαττώματα βεβαίως καὶ τὰ δύο. Τὶ νὰ γίνῃ; Μπορεῖ αὐτὰ νᾶναι καὶ τὰ κυριώτερα γνωρίσματα τοῦ Ψυχαρισμοῦ ἢ πειθαρχίᾳ καὶ ἢ εὐλιχρίνειαν. Ἄ σκανταλιζέται μ' αὐτὴ ἡ «Ἀκρόπολις», νὰ μᾶς συμπαθεῖ. Θὰ σκανταλιζέται ἀκόμα περισσότερο ἂμ' ἀκούσει πὼς ὁ Ψυχαρισμὸς μας δὲ μὲς ποδίζει νὰ σεβόμεσθα τὸν Ἰῆσ (ἴσο καὶ δὲ συμφωνεῖ, γιὰ τὴν ὥρα βεβαίως, σ' ἄλλα μὲ τὸν Ψυχάρη), νὰ θαυμάζουμε τὸν Περικλῆ Γιαννόπουλο γιὰ τὸ μοναδικὸν χαραχτήρον του ἴσο καὶ ἂν ἔβρισε ἀδιάντροπα καὶ ἀδικο τὸν Ψυχάρη σὸ «Νέον Πνεῦμα» του) καὶ νὰ τιμῶμε τὸν ποιητὴ τοῦ «Σημεριώνη» (ἴσο καὶ ἡ μᾶς βεβαιώνει ἡ «Ἀκρόπολις» πὼς δὲν εἶναι Ψυχαριστής).

Ὁ Ψυχαρισμὸς, βλέπετε, δὲν ξεβολῶνει μόνο τὸ μναλό;

εἶναι κείνος πού κλαίει μ' ἄνους τοὺς κλαμένους. Αἰώνια τὰ ῥητὰ του καὶ ταιριαζόνε παντοῦ. Ὡς καὶ στὸ στίχο τῆς ξένης κόρης γιὰ τὸν ξένο σου, Ἀντρέα, τὸν πατέρα—σου, πάτερ, οὕτως... αἰκῶς οἰκτρῶς τε θανάσιος—ἐσὺ θαξροῦσες πὼς μίλας γιὰ σένα ὁ Συφοκλῆς, γιὰ σένα πού ἔρταιξες τὸν ἄδικο θάνατον τῆς Ὀλίας. Κι ὡςτὸσο δὲ σου τσακίζεσαι τὸ κουράγιο. Ἄχ! δέν τὴ βλέπεις καὶ τὴν Ἠλέκτρα πὼς ἐλπίζει καὶ στὴν ἀπελπισία τῆς ἀκόμα; Δέν τὴ βλέπεις πὼς δένεται συνάμα κ' ἐνεργεῖ; Ὅχι, τὰ δάκρυα τῆς δέν τὰ κρύφτει δέν τὰ ντρέπεται κανε. Ἀθροπος εἶναι, καμωμένη ἀπὸ χῶμα καὶ ἀπὸ νερό! Μὰ διὲς καὶ τὴν ἀδάμαστη δράση. Κι ὅμως τὴ νύχτα πέφτει καὶ κοιμάται. Βέβαια, καὶ τὴ νύχτα τυχζίνει νὰ κλάψῃ. Δέν τὸχει ὅμως κἀφῆμα. Δὲ σου λείπει πὼς ξαγρυπνεῖ. Τί νὰ τὸ πῆ; Μήπως θέλει νὰ παραβιάσῃ τὸ φυσικὸ της, τὰθρῶπινο τὸ φυσικὸ; Μόνο τὸ πρῶτ, ἀντικρύζοντας τὸν ἥλιο, ἀναστεναζει καὶ θρηνῶδῃ. Διὲς. ἄχ! διὲς πὼς καὶ τότες ἀνκαλιέται τὸ φῶς. Νὰ της, νὰ της ἢ θέληση κ' ἢ πλάνη! Ἔτσι, Ἀντρέα, καὶ σὺ, μελετώντας τὸν ποιητὴ τὸν παντογνώστη, θυμώσουνε ἄξαφνα μὲ τὸ φῶς ἀγῶν τῆς δυὸ ἀχτίδες πού λάμπανε στὸ πρόσωπον τῆς Ὀλίας, καὶ νόμιζες πὼς τὸ

φῶς ἐκείνο σου προμηνοῦσε τὴ μελλούμενη, τὴν παντοινή τὴν ὕγεια τοῦ κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ'

Ὁ ἐξοχώτατος

Ὁ χειμῶνας ἐκεῖνος στάθηκε θεινός, ἴσως μαλιστα θεινότερος ὕστερος ἀπὸ τὸ Φλεβάρη, γιατί καὶ μὲ τὴν ἀνοιχτὴ δέν καλητερέφανε, πρὸς χειροτερέφανε τὰ πράματα. Εἶδε κ' ἔπαθε ὁ Ἀντρέας ὅλα, μικρὰ ἢ μεγαλὰ, σημαντικὰ ἢ ἀσήμαντα, παίρνανε τὸ στραβὸ τὸ δρόμο, σὲ νὰ τὸ κάνανε ζεπίτηδες, νὰ τὸν πεισματώσουνε. Ἀκολούθησανε καὶ κάτι κωμικὰ ἢ τραγικοκωμικὰ, σὰν προτιμᾶς. Ὅταν κούρδιζε τὸ βολόγι του ὁ Ἀντρέας μπροστὰ στὴ φωτογραφία τῆς Ὀλίας, ὅταν ἔδωνε καὶ στὸ σπασμένο τὸ βολόγι ζωῆ, ὅταν ἐμνησκε, πού νὰ πῆς, στὴν προσεφικὴ του βυθισμένος, ἔκουγε κάποτες πλάγι ἕναν κρότον πού τὸν τάραιζε καὶ τὸν δυσχεροῦσε. Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν τζιμινία ὅπου βρισκότανε ἡ κορνίζα, εἶχε παραθυρο σ' ἕνα πέρασμα πού χώριζε τὸν τοῖχο τοῦ ἐργαστηριοῦ ἀπὸ τὸν μπαζέ. Μὰ τὸ τζάμι θολωμένο τὸ μισσοκίπαζε κίολας μιά ὠραία χαλκογραφία πού παρᾶσταينه τὴν Ἥθῃ ἀπὸ μιά λαδοεικὼνα τοῦ θειοῦ

τῆς Ὀλίας, τοῦ περίφημου Ζουγογράφου δέν ἔβλεπες λοιπὸν ἀπὸ μέσα τί γινότανε ὄσω, παρὰ ξεδιακρίνες, ἄμα ἐρχότανε κανεὶς, μοναχὰ σκιές πού διαβαίνανε. Μιὰ μακρὴ σκιὰ, τὴ νύχτα, ἴσια ἴσια τὴν ὥρα πού στεκότανε ἔρθιος ὁ Ἀντρέας, ἀκκομπισμένος μὲ τὸ ἕνα χερί στὴν καρεχλίτσα τοῦ γραφείου κάπου κάπου, πῆγαινε κᾶτω κ' ἔπειτα γύριζε στὴν ἀβλή. Καὶ ξαναρχίζε. Ἡ σκιὰ ἐμοιάζε σὰ νὰ εἶχε καμιά δουλειὰ πού δέν τέλειωνε, πού τὴν παρῆσανε μὲ σάχλα καὶ βαριομάρα συναμα λὲς καὶ ἀδειαζε κάσσες, κουφίνικ, πανέρια, κουτιὰ γεμάτα σκουπίδια, ξεσαρώματα, βρώμικα καὶ λάσπες. Ἀνυπόφορος σαματάς. Φρίκιαζε ὁ Ἀντρέας, καὶ τὴ στιγμὴ πού δόξαζε ἡ καρδιά του τὴν ἀθανασία τῆς ἀγάπης, ἔξαφνα συλλογιότανε τὸ χῶμα τὸ ὕγρὸ, τὸ ἄσπρον χῶμα καὶ τὸ κορμὶ τὸ ἀθρῶπινο πού λιώνει, σὰν τὸ σάπιο τὸ σκουπίδο, στὰ σκοτία τῆς γῆς.

Τὶ ἔπρεπε ὡςτὸσο; Τίποτις πού νὰ τρομαχῆς. Ἀφοῦ πῆθανε ὁ Πέτρος κ' ἔφυγε ἡ Λουίζα, ἦρθε ἄλλο ἀντρόγυνο σπῆτι, μιὰ μαγίρισσα κ' ἕνας δούλος. Ὁ δούλος ἀφτός, ὁ Γιάνκος, εἶτανε εἶδος ὀντάριο κακομοίρικον, μίζερο, σὰ χαμένο. Τὰ μάτια του πάντα χαμηλωμένα καὶ ὅταν τὰ σῆκωνε καποτες, παρακαλιάρικα καὶ ταπεινά, εἶχανε τὴν ἐκφρα-

ξεσκλαβώνει και την ψυχή και χαρίζει την απόλυτη λευτεριά σ' όλους τους νιώσους.

ΒΙ'ΗΚΕ ο πρώτος αριθμός της «Ηγησώς» με όμορφα ποιήματα και με άκρως πύθονο πρόλογο. Τον ξανατυπώνουμε, γιατί είναι αληθινό ποίημα κι αυτός:

«Λίγοι νέοι, έναίμιοι από κοινά κάπως ιδανικά, είδαν πώς δεν είναι άσκοπο από καιρό σε καιρό ν'ανταμώνουν τα τραγούδια τους σ' ένα φύλλο χωριστό. Το αντίμισμα τούτο γίνεται, χωρίς να τους κρατή μακριά από τα σοβαστά κέντρα που υπηρετούνε στον τόπο μας και δυναμώνουν την ποιητικήν Ίδρα, και που τους κάνουν τιμή να δέχονται και να δημοσιεύουν τα έργα τους. Δεν έχει κανέν' άλλο σκοπό παρά τον πόθο που τους γεννάθηκε να συντελέσουν, όπως μπορούν, σε κάποιο όργανωμα—να πη κανείς—συνυλίων ξεχωρισμένων ποιητικών, που θα στέκονταν ικανοί με τον καιρό να κινήση πού πολύ την προσοχή και να γεννήση πού ζωηρή τή συμπάθεια όλων εκείνων που καταλαβαίνουν και αγαπούν ξεχωριστά την Ποίηση. Τέτοιο με λίγα λόγια το πρόγραμμα της «Ηγησώς», και τέτοιον ή φιλοδοξία των ιδρυτών της».

Όταν πεθαρχούν οι νέοι, τραβάνε μπροστά. Και οι νέοι της «Ηγησώς» δείχνουν με τον πρόλογο τους πως δεν τους λείπει η πεθαρχία. Έτσι τους όνειρευμάστε κ' έτσι τους βλέπουμε. Χαρά μας και καμάρι μας. Και οι αδερφικές σουδουλές μας δεν πέσανε σε έργο χιωμα' το πρώτο φύλλο της «Ηγησώς» μας έδειξε το κάρπισμά τους.

Να προκόψουν λοιπόν τα παιδιά και θα προκόψουν, αφού τόσο όμορφα και τόσο γενναία είναι τα πρώτα βήματά τους. Πεποίθησή μας πως τα κατοπινά θύνα όμορφότερα και γενναίτερα.

ΦΙΛΟΣ μας που υπογράφεται: «Νέονας» μας έστειλε ένα επίγραμματάκι άριστομένο στο Θεοτόκη, το ακόλουθο:

Βιάζεσαι να πιάσει
ή Βουλή δουλιά,
μά τους βουλευτίδες
δέρνει ταμπελιά.
Ός κι αυτός ο Χάρος
σ' αντιπολιτεύεται
βουλευτίδες παίρνει
και σου ...κοκκοτεύεται.

ΜΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο κύριος Χρήστος εΐτανε διευθυντής σ' ένα μεγάλο μαγαζι στην Αθήνα. Εΐταν φαμελίτης κ' είχε ένα γιο και μιάν κόρη. Η γυναίκα του όμως που ήξερε πως ο άντρας της εΐτανε πλούσιος, ήθελε καλά

και σώνει να τον κάμη να ξεδέθη κάτι περισσότερα απ' ό,τι ξόδεβε για να ντύνη καλύτερα το κορίτσι της, ώστε να σκετίζωνται με καλύτερο κόσμο, νομίζοντας ότι με τέτοιον τρόπο, θα το πάντρευε γληγορώτερα. Κάθε λίγο και λιγάκι είχανε φιλονεικίες γι' αυτό το ζήτημα, αλλά ο κύριος Χρήστος δεν άλλαζε γνώμη.

Είναι αλήθεια πως εΐτανε σε θέση να τον κάμη, γιατί και το σπίτι που ζούσανε εΐτανε χτήμα του, κ' είχε και κάμποσα άλλα χτήματα δικά του, που του έφερναν καλούτσικο εισόδημα. Σιζητώντας με τη γυναίκα του της μιλούσε για κείνους που αυτή ζούλεβε κ' ελεγε πάντα πως αν και δεν έχουνε τα μισά του άντρός της, εν τούτοις ζούνε καλύτερα και τα κορίτσια τους τα βλέπεις πάντα φρεσκοτυμένα, πως αυτά τα κάνουνε για επίδειξη, γιατί ξέρει πως χρωστούνε τα μαλλοκέφαλά τους σ' όλη την αγορά. Έκείνο που άφανιζε το έθνος μας, της ελεγε, είναι η ψωροπερηφάνεια που έχουμε, και κοιτάζουμε πάντα να κάνουμε πως ντυνόμαστε καλύτερα απ' τους μεγάλους. Βλέπεις τη γυναίκα και τις κόρες ενός υπάλληλου που δεν παίρνει παρά διακόσες δραχμές μιστό, και πλερώνει εκατόν είκοσι δραχμές μόνο για το νοίκι του σπιτιού του, του μένουν ογδόντα δραχμές να φαη και να ντυθή κι αυτός κ' η φαμήλια του. Πως θέλεις να τα κάμης αυτά παρά με χρέγια και ποιάς ξέρε και με τί άλλα τερτίπια. Τι εύτυχια περιμένεις σε τέτοιον σπιτικό που η γυναίκα κάνει ό,τι θέλει, και δε λογαριάζει καθόλου την τιμή και την υπόληψη του άντρός της. Βλέπεις θέλει να πάη και στο χορό του Παλατιού, να πάη και τις κόρες της μαζί της, κ' εκεί πιά γίνεται του κουτρούλη ο γάμος.

Αυτά ελεγε ο κακομοίρης ο κύριος Χρήστος, και μάλλιαζε η γλώσσα του. Τι τον πείραζε αν η κόρη του, που μόλις εΐτανε δεκαπέντε χρονώ, δεν παντρεύονταν γλήγορα. Το κορίτσι, φαινονταν εύτυχημένο στο σπίτι του, και μπορούσε να περιμένη ακόμη δέκα χρόνια, κ' ύστερα εύκολα θάβρισκε άντρα, γιατί θα είχε και τα χρηματάκια του, και χωρίς αυτά στην Ελλάδα κανένας δεν πέρνει κορίτσι. «Ας έχη τον παρά κι ας είν' και τζιμπλομάτα, όλοι την ξέρουνε και τρέχουνε κατόπι της».

Ο κακομοίρης ο κύριος Χρήστος γέννηκε νοικοκύρης απ' το τίποτις που εΐτανε, κι αυτό δεν το ξεχνούσε, και η γυναίκα του εΐτανε πλύστρα στα νιάτα της όταν την παντρεύτηκε, και περνούσαν φτωχι-

κά, μα εύτυχημένα.

Όταν όμως ο άντρας της ψυχόπιασε, αυτή ξέχασε τα παλιά της κ' ήθελε να φαίνεται άριστοκρατίσσια. Ίσως δεν είχε και άδικο, γιατί αυτό το βλέπεις κάθε μέρα. Κανείς δε σ' έρωτά τί εΐταν η μάνα σου, κι από τί φαμήλια εΐσαι. Φτάνει μόνο να χης τον παρά και να τον ξοδεύης έφτονα, και γλήγορα γίνεσαι άριστοκράτης, και σε προσκαλούνε και στα σαλόνια. Αλλά ο κύριος Χρήστος που τα είχε σωστά τετρακόσια, σκέφτονταν διαφορετικά, και προσπαθούσε να γυρίση και της γυναίκας του το κεφάλι. Αλλά άγέρα κοπάνιζε. Η ζωή του περνούσε με καθημερινή γρίνια, όσο που κ' η κόρη του άρχισε να παίρνη της μάνας της το μέρος, όσο που έγινε δέκα έφτά χρονώ, κι άρχισε να βλέπη με καταφρόνια τους γονιούς της, γιατί έμαθε πως ο πατέρας της εΐτανε πριν παντρευτή βαρκάρης στον Πειραιά, κ' η μάνα της πλύστρα, κι αυτή η σκέψη την άφανιζε, και την έκανε να ζουλεύη όλες τις συνομιλικές της: ως και τόνομά της: τλάλαζε, για να μη φαίνεται παρακατινό, κι από Κατήγκω που τη βέφτισε ο νουός της τόκαμε Δίκα-τερίνη.

Ο πατέρας της ξόδεψε έφτονα για να την ανθρέψη καθώς πρέπει, και δασκάλους είχε να πηγαινοέρχονται, και για το πιάνο της είχε δασκάλο. Αλλά το κεφάλι της πήρε άγέρα άρχισε ακόμη και τη γλώσσα των γονιών της να περιφρονή και να τους λέγη κάθε μέρα πως πρέπει να ξεχάσουνε τις χυδαίες λέξεις που μεταχειρίζονται στο σπίτι, και να μάθουνε καλύτερη γλώσσα. Άρχισε δηλαδή να τους δίνη και μαθήματα απ' τις συνειθισμένες μικρ' άρρώστιες. Πονόδοντος, αυτόπονος, κεφαλόπονος, πως πρέπει να λένε, όδονταλγία, ώταλγία, κεφαλαλγία και τα παρόμοια. Πήρε το κεφάλι της άγέρα με τα σωστά της, και δεν έκανε: άλλα παρά να τρώγεται κάθε μέρα με τα ρούχα της. Ένα πρωϊ άμα κατέθηκαν στην τραπεζαρία, έφερε ο ποτιέτης ένα γραμμα για τον πατέρα της. Το πήρε ο κύριος Χρήστος και το διάβασε, και εΐπε της γυναίκας του, όταν τον ρώτησε, πως εΐταν απ' την αδερφή του την Ελέγκω που ζούσε σ' ένα χωριό όνομαζόμενι Καρβουάρι, μιάν ώρα μακριά απ' την Καρύταινα, κ' ήθελε την άνιψια της την Κατήγκω να πάη, και να μείνη ενν δυό μήνες εκεί μαζί της. Εΐταν η αδερφή του γεροντοκόρη, αλλά είχε τα χτηματάκια της, κ' είχε περισσότερη εισόδημα απ' ό,τι μπορούσε να ξοδέψη. Δεν της ήξερε της κυρά Χρήσταινας αυτή η

ση του φταιζιάρικου του σκυλιού. Τα βλέπαρά του γύρο γύρο κόκκινα και ματοτσούναρα μόλις έβλεπε. Κοντός, παχουλός, μα κάποιον πάχος άσαρκο, ξεφουσκωτό, άβρωστιακό, άσπρα, χλωμό και δειλό. Τάκροδάχτυλά του τρέμανε που και που, άβόηθη, και άμήχανα, ταμπέλικα: παστρικά τα βούχα του κι όμως έδειχνε βρώμικος από την κορφή στα νύχια: το πεταί του, το πρόσωπό του, τα χέρια του, τα σαπούνιζε δεν τα σκαπούνιζε, του κάκου, σκουρογυαλίζανε από κάποιον λίγδα φυσικια τους. Τον κοίταζες και θάρρουνες πως η λίγδα μοναχή της κολνούσε άπάνω σου. Τον σιχαινότανε ο Αντρίας. Τον κατάλαβε άμέσως η Κατινούλα, μα τόκρυψε, μην πούνε τάχα πως μαντατουρέβει. Άλκολικός ο δύστυχος, από κείνους τους παραριχημένους, τους πολλούς, που ψυχή δε φροντίσει για δάφτους, που γραμματάκι δε μάθανε, που τους λείπει και η φώτιση και το φως, που σκοπό η ζωή τους δεν έχει κανένα, που νομίζουνε πως πίνοντας παρηγοριούνται και που καταστρέφονται με το μεθύσι, καταστρέφοντας μαζί τους την κοινωνία την ίδια, τη μητριά τους. Κόντεψε να τους κοστίζη όλους στο σπίτι. Κάποιον βράδι, εκεί που δούλεβε ο Αντρίας στην κάμερή του, βαριά βήματα κάτω στην άβλη ταραζάνε άξαφνα

τη μεγάλη την ήσυχάδα που βασιλέβε στού Όλπιερη τέτοια ώρα. Του φέρνανε τελέγραφο κι ο τελεγραφέας γύρεβε δυνατά ποιανού να μιλήση. Μπήκε από το δρόμο γραμμή στην άλλια, δίχως κένε να χρειαστή να χτυπήση ο κουδούνι. Ο δούλος δεν είχε σφαλομένη έξω την πόρτα. Και τώρα βουάλιζε μ' όλο το πατιρντί, κουφός κι άναίσθητος. Κατέβηκε ο Αντρίας. Μυρουδιά παράξηση, βραιά, μόλεβε τον άέρα. Έψαξε, κοίταξε. Το γκαζι του φακνιού της άβλης, άνοιχτό και τούτο. Πήρε ύποψια. Λίγες μέρες κατόπι, μιάν κριακή που κουβέντιαζε τάπομεσήμερο στο έργαστήρι του μ' ένα φίλο, άκουσε κάτι φωνές, κάτι τσιριχτά, ένα κακό που δεν μπορούσε να καταλάβη τί πράμα εΐτανε. Αχ! παντού, παντού, όπου γυρίτης να δής, όπου βάλης τάφτι σου κι όπου δεν το βάλης, βοξ όλοένα βοξ ο άθρώπιος, ό τηλωπός ο πόνος του Φιλοχτήτη. Έρχόντανε οι φωνές από το κιάσκι, εκεί που πλαγιαζε ο Γιακωβός. Σπασμοί νεβρικοί του άμοιρου του άλκολικού, που στο κρεβάτι του ζαπλωμένος τινάζε χέρια και ποδάκια, σκούζοντας και θρηνώντας. Τον κουβαλήσανε άμέσως στο Νοσοκομείο. Σάν έφυγε τάντρογυνο, άνακαλύφτηκε πως κλέψανε κάμποσα κ' οι δυό τους. Ένοσείται. Το ήξερε η δύστυχη γυναίκα πως άδύνα-

το να μείνουνε πολλή καιρό στο ίδιο σπίτι, αφού άργά χωρίς θάρρουνε στη μέση του άντρός της ο άλκολισμός, και μάζωνε μαζώνε χρήματα για να ζήση. Ποιάς φταίει; Εκείνος ή εμείς; Κανένας. Η ζωή. Και πρέπει να λάξη.

Ένα ακολουθούσανε άφτά, η Άννα, όπως εΐπαμε πού άπάνω, άβρώστησε τις δεκαεννιά του Πενάση. Μήνησε του αγαπημένου της του κ. Άμαρου, δηλαδή ο Αντρίας: αναγκάστηκε να του μήνηση, επειδή με τη γενναία της την άφορημάδα, η Άννα δεν ήθελε ποτέ της να φροντίση για τον έαφτό της. Πιθανό να μην πιστέβε και στούς γιατρούς. Όςτόσα η άβρώστια της δεν εΐτανε δουλειά του κ. Άμαρου. Εΐτανε δουλειά της χειρουργικής. Προτού έρθη άκομή ο κ. Άμαρος, παρακάλεσε μιάν μέρα ο Αντρίας τον κ. Άρτό να κατεβή και στής Άννας. Συγκατάνεψε η άγαθή ψυχή, για να μη χαλάση το χαιτίρι του αδερφού της, μα οι βίζιτες και τα σουδουλια τη δυσαρστούσανε πολύ. Έλεγε πως τίποτα δεν είχε, παρά μόνο κούραση, κ' έπρεπε να ξεκουραστή κανά δυό μήνες, για να γίνη καλά. Συγκμασά να μην το θαρρούσε και χείος της να παρη την άνάσα της, τώρα μάλλιστα που με την άβρώστια της Κατινούλας, με τάνικα τα δουλικά, προκοπή δεν